

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

Paragraphvs VI. De reservationibus contentis regulâ quartâ, quintâ, sextâ, & septimâ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

quia verè vacant per obitum. Chok. n. 35. ex Mand. hic q. 6. n. 2. & seq. & Garc. p. 5. c. 1. n. 169. contra Gomef. & Sarnenf. Secundò, quæ vacant per afsecutionem incompatibilis, vel professionem in religione, vel per uxorationem, cum loquatur hæc regula de morte naturali, non civili, ad quam proinde non est extendenda; cum Regula Cancell. sint stricti juris, strictæque interpretationis. Chok. *ibid.* Tertiò vacantia, lite super illis pendente; dum nimirum quis cum familiari Cardinalis litigavit, petendo subrogationem, non tenetur consensum Cardinalis requirere &c. Chok. n. 34. citans Rebuff. in addit. ad hanc reg. Gomef. ad reg. de surrogandis. q. 5. Quartò, beneficia, quæ vacant ex privatione ob delictum factâ in Curia. Chok. ad hanc reg. nu. 40. citans Gomef. hic q. 7. Quintò si beneficia Jurisp. sint. Chok. num. 33. ex Mand. hic q. 4. n. 5. Sextò, juxta quorundam opinionem, ut Mandof. q. 7. apud Chok. loc. cit. si sint beneficia commendata. Quid autem hoc in puncto sit circa beneficia familiaris Cardinalis electi in Episcopu, & quid in Coadjutoria cum futura successione, Chok. non resolvit, sed cit. n. 33. remittit ad Mandof. q. 15. & q. 30. & Gomef. q. 25. De cætero

6. Notandum primò circa dictam commensalitatatem continuam 4. mensium in ordine ad hoc, ut quis subjiaciatur dispositioni hujus regulæ, non sufficere, si dicta commensalitas durasset istis 4. mensibus, sed discontinuè, si menses hi non fuissent continui; quòd enim ob contextu fieri debet, non valet divisus temporibus actum. Chok. loc. cit. n. 37. diceretur tamen adhuc continua familiaritas, etiam si expensæ extra domum præbeantur, si tamen domui Cardinalis famuletur.

7. Notandum secundò circa nominis expressionem, & requisitionem consensus; quod licet absentis à Curia Cardinalis consensus non requiratur in impetratione talis beneficii, requiri tamen adhuc nominis & tituli expressionem; sublato enim ex duobus, ut habet regula juris, non censetur continuò alterum removeri. Chok. loc. cit. n. 44.

8. Notandum tertio circa idem; adhuc requiri consensum absentis Cardinalis, dum is habet indultum præsentialitatis, per quod absentem conceduntur omnes prærogativæ, favores & gratiæ, quibus gaudent Cardinales præsentem, & in hoc casu possit Vicarius illius consensum præstare. Chok. n. 45. citans Gomef. hic q. 22. & Mandof. q. 23. n. 5. Quin &, si modico tempore absens sit, secus si longo, eò quòd tunc reputeretur talis absens pro mortuo. Chok. num. 59. ex Mandof. hic q. 22. & Gomef. q. 17.

9. Notandum quartò, etiam non obstante clausulâ motus proprii in impetratione adhuc intrare hanc regulam, & requiri dictum consensum. Chok. n. 48. ex Gomef. hic q. 1.

10. Notandum quintò, quòd hic consensus debeat esse expressus, ideòque per scripturam probari, ut est stylus Curie, quando literæ expediuntur. Chok. n. 53. ex Paris. de resign. l. 8. q. 10.

11. Notandum sextò juxta Gomef. hic q. 28. & præcipuè juxta Mand. hic q. 17. n. 5. & seq. (qui etiam testantur, hanc esse receptam in Curia, & Cancell. Rom.) sufficere consensum hunc intervenire post impetrationem. Chok. hic. n. 49.

12. Notandum septimò, quòd si Cardinalis provisioni per Papam factæ consentire nolit, possit quidem cogi, ut Mand. q. ult. sed Papa huic regulæ nominatim derogare deberet, quod rarò admo-

dum facere solet, ne hoc privilegium concessum Cardinalibus inane, elusorium, & temporale videri posset. Chok. n. 56.

13. Notandum denique, quòd si Cardinale mortuo familiaris transierit ad familiaritatem alterius, & intra vel extra hanc familiaritatem moriatur, quò ad impetrationem beneficiorum, quæ is habuit sub priore Cardinale, requiri adhuc consensum hujus secundi Cardinalis; citatur pro hoc Achil. de Graffis. decis. 378. super hac reg. & Alphonsus Soto à Chok. hic. n. 55. & remittitur lector ad Gomef. q. 18. & Mand. q. 29. fusè de hoc tractantes.

PARAGRAPHVS VI.

Quænam beneficia reseruentur per Regulas 4. 5. 6. 7.

Questio 348. Quænam reseruentur per Regulam 4.

1. **R**espondeo: quorumcumque Collectorum & Subcollectorum unicorum in qualicumque civitate vel diecesi (qui suo tempore officia exercuerint subcollectorum) fructuum ac proventuum Camera Apostolicæ debitorum beneficia Ecclesiæ omnia & sola, quæ durante hoc eorum officio obtinebant, & in quibus, seu ad quæ jus eis competebar. Hæc verba sunt regulæ, circa quæ

2. Notandum primò per hos Collectores & Subcollectores fructuum, proventuum, spoliatorum aut aliorum jurium debitorum Camera Apostolicæ idem intelligi, quòd apud nos nomine Quæstorum; & hoc officium idem esse cum quæsturâ, & esse non posse sine jurisdictione & imperio pro cogendis debitoribus Camera. Lott. l. 2. q. 32. num. 156. citans Cujacium in paratit. de off. Quæstor. atque ita ad effectum hujus reservationis spectat administratio, quæ est cum jurisdictione, & non nudum exercitium. Lott. *ibid.* n. 154. & n. 155. Unde etiam, dum Clericus se composuit cum Camera, & mox deputatur aliquis exactor taxæ, seu compositionis solvendæ, hujus exactoris beneficia non aliâ ratione dicantur reservata, quam quia illi concessa sit jurisdictione, ait Lott. num. 157. Venire quoque appellatione horum Collectorum proventuum Camera Apostolicæ Collectores, & subcollectores subsidiorum impositorum à Papâ contra infideles, eò quòd ea imponantur super fructibus beneficiorum, sintque onera, quæ spectant ad Cameram Apostolicam, tenet Mandof. q. 6. nu. 3. apud Chok. ad hanc reg. num. 17. contrarium sentiente Alphonsio Soto Glossatore apud eundem *ibid.* num. 2. eò quòd uti fructus & proventus non sint debiti Camera Apostolicæ, sed in subsidium; verba autem regulæ debeant intelligi proprie, & non improprie vel fictè; cum regula hæc exorbitet à jure, quòd ipsum propterea verum putarem de collectoribus subsidiorum à Papâ non impositorum beneficiis Ecclesiæ sed liberè etiam à Laicis collatorum.

3. Notandum secundò, non obstantibus illis verbis regulæ: qui suo tempore officia exercuerint: in tali subcollectore non requiri exercitiu actu, seu illum exercere, aut exercuisse hoc officium, sed sufficere exercitium habitu, seu in potentia; ita tamen ut sic persona qualificata (hoc est Canonicus Ecclesiæ Cathedralis, vel aliâ persona in dignitate ecclesiastica constituta tempore deputationis, est postea

postea non fit, ne aliàs deputatio sit nulla, & reservatio cessabit juxta C. statutum, de rescrip. in 6. in principio, Castrop. loc. cit. num. 3. Barb. Gonz. gl. 51, num. 79. Garc. num. 385.) potens & parata exercere, nec per ipsam ster, quò minus illud exerceat, sed vel quia non fuit occasio, vel quia legitime fuit impedita. Garc. p. 5. c. 1. num. 345. & 351. citans Fel. in cap. in nostris, de rescrip. Selv. de benef. p. 2. q. 11. Mand. hic q. 4. Simonet. q. 33. num. 8. Paris, de rescrip. l. 2. q. 16. num. 26. Castrop. loc. cit. p. 20. n. 4. dicens esse communem, & citans insuper Barb. cit. alleg. 57. num. 116. Ricc. in collect. q. 5. collect. 1647. Chok. ad hanc reg. num. 19. contra Gonz. gl. 51. n. 71. Granuc. ad Simonet. q. 32. ad finem. Mascard. de prob. consil. 317. num. 27. apud Garc. n. 350. quin & sufficere ad hoc, ut ejus beneficia vi hujus regulæ reservata sint, quòd ad hoc officium deputatus sit subcollector, etsi subcollectoriam nondum acceptarit, aut etiam potestatem suam viderit, eò quòd, ut censent Garc. n. 349. citans Coraf. p. 4. c. 1. num. 22. Mand. reg. 27. q. 17. nu. 4. &c. verisimilius sit transfundi jurisdictionem quòd ad habitum in delegatum à tempore data, licet ad hoc, ut eam exercere possit, requiratur presentatio literarum, tenet Ricc. Barb. ll. cit. apud Castrop. n. 5. Garc. n. 347. & apud illum num. 345. Zerol. in pr. p. 1. v. benef. §. 2. Paris. ubi ante. Quin imò juxta Mand. ad hanc reg. q. 4. Æn. de Falcon. &c. etiam subcollector ipse officium hoc sibi datum ignorarit (licet aliud dicendum sit in familiaritate; utpote quæ non contrahitur, nisi utriusque partis consensu sicut societas) quorum tamen utrumque negat Castrop. cit. nu. 5. eò quòd etsi in reg. non requiratur potentia in actu, requiratur tamen hæc potentia proximè expedita, qualis non est ante dictam notitiam & acceptationem deputationis sui in subcollectorem, cum ante illam nequeat exercere illud officium, etiam si fructus colligendi existent.

4. Notandum tertio, ut intret hæc reservatio, constare debere de deputatione & facultate Collectorum & Subcollectorum. Et quidem Collectoriam seu Collectoris facultas probanda est per literas, nimirum Patentes istius deputationis. Chok. hic n. 6. citans Mascard. de prob. concl. 317. per tot. Simonet. de rescrip. q. 34. Moner. tr. de decim. c. 9. q. 5. n. 212. Garc. num. 376. & ita quidem, ut non sufficiat transumptum illarum literarum, ut *ibid.* Masc. Simonet. Moner. qui tamen ultimus illud sic limitat: nisi transumptum fuerit nullà lite pendente, servatà formà. C. fin. de fide instrum. aut nisi transumptum fuerit in registris Bullarum Papæ. Idem de subcollectoriam probanda sentit Lott. cit. q. 32. nu. 158. ubi ait, subcollectoriam ad effectum reservationis non aliter posse justificari, quam per literas deputationis factæ cum omnimoda jurisdictione, ita ut quævis alia probatio, sive per testes, sive per literas missivas, quæ explicitè non referant, deputationem factam cum tali jurisdictione, sit minus sufficiens veluti æquivocas; eò quòd cum subcollectoriam non consistat in simplici deputatione ad nudum factum exactionis, sed in jurisdictione, subintret clara dispositio juris: nempe delegatam jurisdictionem non aliter probari, quam per literas ipsius delegationis, ut Masc. de prob. concl. 949. nu. 1. quod tamen qualiter temperet, vide ex paulò post ex ipso dicendis, Subcollectoriam tamen etiam probari potest per testes, deponentes, se vidisse literas commissionis, vel commissioni & deputationi interfuisse. Garc. n. 376. citans Bellenz. de subsidio chari-

tativo, q. 111. & 112. Gomez. in c. statutum, de rescrip. in 6. n. 60. Masc. ubi ante, n. 1. & 15. Simonet. &c. Castrop. num. 6. Lott. cit. q. 32. n. 160. dicens, id sufficere, si testes probarent se fuisse presentes, & concluderent ad punctum delegatæ jurisdictionis. Imò sufficere testem talem unicum aliquibus adminiculis adjutum, tenet *ibid.* Castrop. citans Riccium. ubi supra. limitat. 6. Barb. n. 124. videnturque Castrop. *ibid.* tradere, hanc probationem per testes sufficere ad probandam etiam potestatem Collectorum, & consequenter ad probandam reservationem respectu illorum. Nequaquam tamen ad effectum hujus reservationis sufficere, si testes tantum deponant, subcollectorem sic reputatum esse publicà voce & famâ. Chok. n. 7. citans Moner. ubi ante, n. 234. Garc. nu. 378. citans Bellenz. ubi ante. Granuc. & Barb. n. 125. Simonet. & Rot. Castrop. citans Ricc. ubi ante. & Barb. num. 125. Lott. cit. q. 32. n. 161. addens hanc probationem adhuc insufficientem, etiam si adisset probatio exercitii in exigendo dictos proventus. Porro probatio aliquem esse Collectorem in ordine ad imperandum ejus beneficium, opus non est probare, illum esse unicum (nisi fortè impetrans allegaret in imperatione, esse unicum, ob illam enim expressionem assumit onus probandi, cum teneatur narrativam justificare) quia pro unicitate est præsumptio à jure, & contradicenti incumbit probare contrarium. Castrop. cit. n. 6. citans Ricc. ubi ante. Barb. n. 117. Garc. loc. cit. n. 356. Et hæc de probatione Collectoriam & subcollectoriam ad effectum reservationis. Quod autem attinet ad probationem illius ad effectum colligendi fructus, nequaquam tenebuntur, nec etiam securè solvent debitores, seu soluturi fructus, nisi ex literis deputationis constet Collectoris vel Subcollectoris officium; ita ut nequidem transumptum, ut dictum paulò supra, sufficiat, juxta Mandos. l. cit. idem monet Garc. n. 377. Castrop. n. 6. Barb. n. 124.

5. Notandum 4. ad inducendam hanc reservationem respectu subcollectorum requiri necessario, ut illorum tantum sit unicus, nimirum, vel in civitate, vel in Diocesi, ita ut, si ultra Collectorem generalem sint plures subcollectores in Diocesi, v. g. unus in civitate, alter in diocesi reliquâ (uti contingere possit, dum collector haberet potestatem plures subcollectores generales designandi) constitutur, neutrius horum subcollectorum beneficia sint reservata; cum regula unci tantum subcollectoris beneficia reservert; in hoc autem casu non sit specialis ratio, quare magis hujus quam illius beneficia reserventur. Castrop. loc. cit. n. 2. citans Gonz. gl. 51. n. 71. Barb. ubi ante, n. 119. Chok. hic n. 9. Garc. n. 367. & 375. qui tamen putat, quòd ubi essent duo Episcopatus, seu duæ Dioceses æquè principaliter unitæ, licet unicus sit Episcopus, posse poni in utraque Diocesi, hoc est, in singulis earum, unum subcollectorem in ordine ad hanc reservationem. Quòd si tamen successivè deputarentur subcollectores, ita ut nunquam duo simul seu pro eodem tempore essent subcollectores in Diocesi (uti fieri censendum, dum collector non habens potestatem nisi unicum tantum designandi subcollectorem, uno designato, designaret alium; hoc ipso enim tacitè primum revocaret, quod idem ait Castrop. num. 2. generaliter censendum, dum quis secundum subcollectorem deputat; eò quòd credendum sit, voluisse illum facere hanc deputationem juxta formam juris, citatque pro hoc

Garc. n. 366. Ricc. ubi ante. Barb. n. 122. & c.) beneficia omnium horum subcollectorum successivè deputatorum erunt reservata. Chok. hic n. 9. Quòd si autem, non obstante prioris deputatione jam factâ, deputaretur secundus cum intentione non revocandi primum (quod quidem validè fieri posset à collectore, cum regulâ hac non prohibeatur, plures deputare subcollectores, ut Garc. n. 368. nisi fortè ei limitata esset potestas, quòd non possit nisi unicum statuere in Diœcesi seu civitate, in quo etiam casu, si simul plures deputaret, nullius deputatio valeret, ut Garc. n. 369.) beneficia habita à primo, tempore, quo fuit unicus, manebunt reservata; non verò acquisita à tempore, quo habuit socium, nisi fortè hæc designatio socii fuisset nulla ex eo, quòd collector caruisset facultate deputandi plures. Castrop. n. 2. Garc. n. 371. & 372. Quòd si etiam subcollector deputaret alium subcollectorem (cum enim subcollector delegatus sit ad universitatem causarum, poterit subcollector generalis unicus Provincia constituit subcollectorem particularem in unâ civitate vel diœcesi, sicut subcollector particularis unius civitatis vel diœcesis potest unam alteramve causam, & non totam suam jurisdictionem subdelegare, ut Garc. n. 363. Castrop. n. 3. ex Sauch. de matrim. l. 3. d. 31. n. 4. vel etiam præsciudendo ab hoc, dum Papa ei dedisset facultatem subcollectorem constituendi, ut Garc. n. 373.) reservata adhuc erunt beneficia istius subcollectoris deputantis alterum subcollectorem particularem, non verò beneficia istius subcollectoris particularis deputati; eò quòd hic deputatus à subcollectore subcollector, non tam dici debet subcollector, quam commissarius subcollectoris; regula autem reservans beneficia subcollectoris intelligenda sit de vero & proprio subcollectore, deputato ad universitatem causarum. Castrop. cit. n. 3. Garc. n. 374.

6. Notandum Quintò, quòd ait Glossator Alph. Soto in hanc reg. apud Chok n. 5. quòd, si multi sint in una Diœcesi vel civitate collectores, omnium beneficia reservata esse; quia dicitur in regula: *quorumcunque Collectorum, & rō unicorum* refertur solum ad subcollectores. Denique hanc reservationem cessare in Francia, ait Rebuff. in addit. ad hanc reg. apud Chok. n. 8.

Quæstio 549. Quenam reserventur regulâ quintâ.

1. **R**espondeo, reservari omnia & singula beneficia quorumcunque Curialium, quos, dum curia Rom. de loco ad locum transfertur, eam sequendo decedere contigerit, quovis loco, quantumcunque etiam à dicta Curia diffito. hæc verba sunt regulæ, circa quæ præter ea, quæ pro declaratione hujus reservationis jam dicta fuere supra,

2. Notandum primò, hanc reservationem totam contineri in *cit. c. præsent. de præb. in 6.* adeoque & clausam esse in corpore juris. Garc. p. 5. c. 1. n. 386. Castrop. loc. cit. p. 21. n. 1. Rebuff. in addit. ad hanc reg.

3. Notandum secundò, vi hujus regulæ reservari quoque beneficia Cardinalium, dum actu sequuntur Papam & curiam alio transentem, accipiendo curiam propriè, prout supra ex Lotr. Garc. Covar. & altis sumpta, ut Glossator ad hanc reg. n. 4. & Chok *ibid. n. 8.* si tamen propriè Curiales sunt, quales eos propriè dici ait glossator ex eo, quòd illi propriè Curiales dici debeant, quorum curâ & consilio resp. expeditur. Reservari item vi hujus regulæ beneficia familiarium Cardinalium, dum hi

verè Curiales sunt, & non tantum honoris & officii causâ fectentur Cardinales. Chok. loc. cit. n. 9.

4. Notandum tertio, quòd si Curialis decedat seu moriatur, dum Curia transfertur, ejus beneficia non comprehendi hac reservatione, quia tunc moriens non tam decedit sequens Curiam, quàm ab ea recedens. In regulâ autem dicitur: *quos curiam sequendo decedere contigerit.* Castrop. cit. p. 21. n. 1.

Quares 550. Quanam reserventur per regulam sextam.

1. **R**espondeo, reservantur omnia beneficia Cubiculariorum & cursorum suorum, hoc est, Papæ. Circa quæ

2. Notandum primò, quidquid sit de eo, num reserventur hic beneficia Camerariorum seu Cubiculariorum, qui tanquam familiares & continui commensales Papæ recipiunt partem & victum, quòd negat Garc. loc. cit. n. 359. dicens ea reservari tantum reg. 3. contrarium tenente Gonz. gl. 51. n. 91. quem sequitur Castrop. cit. p. 21. n. dicens, non ob stare, hos nomine familiarium & officialium Sedis Apostolicæ comprehensos esse reg. 3. quòd minus quoque in præsentî reg. specialiter reserventur eorum beneficia; cum hic claritatis gratiâ exprimantur. Quidquid etiam sit de eo, num olim ante Gregor. XV. solorum Cubiculariorum, officialium (quorum collegium constitutum fuit à Leone X. in *constitut. ne Apostolicorum. 14. in Bullar. editas 1515.* expressè prohibens, ne alii præter prædictos nomen & dignitatem Cubiculariorum usurpent) beneficia fuerint reservata vi hujus reg. ut censet Castrop. loc. cit. contrarium tenente Loterio l. 2. q. 32. n. 163. eò quòd, dum olim in erectione dicti collegii Cubiculariorum vetitum, ne quis præter illos in eo constitutos nomen Cubicularii usurparet, per hoc solum excluderentur, qui ipsi tale nomen sibi usurparent; non verò, quibus Papa id concederet per privilegium, & cum sufficiente derogatione istius decreti; ne quando Papa videretur voluisse limitari potestatem suorum successorum, quòd fieri nequit ad eòque & talium, etiam ultra eos in dicto collegio computatos, per privilegium Cubiculariorum beneficia caderent sub hac reservatione; quidquid inquam sit de his, hodie dum dubitari nequit, quin una cum istis Cubiculariis, Officialibus comprehendantur quoque sub hac regulâ cubicularii extra muros, seu honoris nuncupari; eò quòd in hac regulâ per posteriores Pontifices innovatâ hæc verba adjecta legantur: *Cubiculariorum etiam honoris nuncupatorum, & Urban. VIII. expediens regulas Cancell. sic declaravit hanc reg. Castrop. loc. cit. citans, Barb. ubi supra. n. 129. Lotr. loc. cit. n. 164. contra Garc. n. 398. & Chok. hic n. 4. item contra plures decisiones Rotæ, Urbano VIII. aliisque Pontificibus antiquiores.*

3. Notandum secundò, per cursores Papæ intelligi non tam expeditores, qui in judiciis mandata officialium exequentur; ut nec sollicitatores litterarum Apostolicarum, quos Janixarios appellant, qui per Cancellariam cursitant pro expeditionibus bullarum Apostolicarum quàm illi, qui suum in Urbe Banenum habent, quique de capellis & consistoriis Papæ & similibus Cardinales movent, & sunt omnes ferè Clerici. Castrop. loc. cit. Chok. loc. cit. n. 7. dicens, de his posterioribus maxime loqui regulam, teste Mand. *hic q. 2. n. 5.*

4. Porro rationem hujus reservationis, uti & præcedentium, respectu nimirum Collectorum, officia-

lium, familiarium, vide apud Lott. *loc. cit.* à n. 165. ubi dicit esse unam eandemque, nempe Pontificis tutela & protectio, sub qua dicta persona una cum eorum beneficiis sunt suscepta, ratione cujus cura & tutela Papa censetur ad se advocare, quidquid contingere potest circa beneficia talium personarum, ut non possint inferiores collatores de illis disponere sine offensa reverentiae Pontifici debita.

Questio 551. Quae reserventur per regulam septimam.

1. Respondeo primò, reservari Canonicatus, Præbendas, dignitates, personatus, & officia trium Ecclesiarum Urbis S. Joannis Lateran. S. Petri seu Principis Apostolorum. S. Mariæ majoris. Circa hæc reservationem,

2. Notandum primò, quòd, etsi hæc beneficia omnia competere jure ordinario Papæ tanquam Urbis Episcopo, adeoque videri poterat opus non esse reservatione, vel etiam dicta beneficia non esse reservabilia juxta dicta superius, quia tamen fortè Archiepiscopi dictarum Ecclesiarum, quia erant Cardinales, prætendebant, aut prætereundè fortè poterant sibi competere illorum provisionem, ad tollendam hæc apparentem prætensionem expedita fuit hæc reservatio, tanquam expressa declaratio, quæ Papa declarat, sibi soli eorum provisionem competere, & consequenter superflua non est hæc reservatio. Castrop. *cit. p. 21. n. 4.* citans Gonz. *gl. 13. à n. 21.* Mand. *hic q. 1. n. 3.* Barb. *ubi supra. n. 133.* Azor. *p. 2. l. 6. c. 34. q. 10.* &c. Chok. *hic n. 9.* addens, & ideo necessariam fuisse dispositionem hujus regulæ, ut tollerentur varia indulta à diversis Pontificibus concessa Archiepiscopis & capitulis dictarum Ecclesiarum conferendi majora illarum beneficia.

3. Notandum secundò, ad alia dictarum Ecclesiarum beneficia inferiora, ut sunt Capellanæ portiones, similiaque se non extendere hæc reservationem, unde tamen inferri non debet, ea non spectare privative ad Papam, sic enim illa ad Papam spectabunt jure ordinario, si fortè Archiepiscopi dictarum Ecclesiarum vel capitula ipsa, alivè inferiores non habeant privilegia ea conferendi, quibus privilegiis quòd ad hæc beneficia derogare non intendit Papa: an verò ea privilegia habeant, ipsi viderint. Castrop. *loc. cit.* citans Gonz. *gl. 13. n. 26.* Barb. *n. 36.* Chok. *loc. cit.*

4. Secundò reservantur omnes Canonicatus, præbendæ, dignitates, personatus, officia, administrationes & cætera, sive cum, sive sine curâ, quæcunque beneficia spectantia ad collationem, provisionem, presentationem, seu aliam quamvis dispositionem Cardinalium ratione Cardinalatus, Episcopatus, Tituli Diaconie, tam in Urbe quàm in Ecclesiis, civitatibus, ac diocesis dictorum Episcopatum consistentia; dum nimirum hi Cardinales à Curia Rom. ab sunt. hæc verba sunt regulæ, non nihil tamen transposita, circa quæ

5. Notandum Primò, hæc reservatione non comprehendendi nisi beneficia spectantia ad dispositionem Cardinalium, Episcoporum, & quidem illorum solum, quorum Cardinalatus stabiliter annexus est Episcopatus (quales sunt 6. nimirum Ostiensis, Portuensis, Prænestina, Tusculana, Sabinensis, Albanensis, vel ut addit Lott. *l. 2. q. 35. n. 4.* Sylva candida, qui hodie est Veliternus, qui alium titulum nullum habent, quàm diocesim suarum, dum interim Cardinales alii Diaconi & presbyteri etiam titulos suos habent in diversis Urbis Ecclesiis, dicti

P. Leuren. Forò Bef. Tom. II.

etiam collaterales, & Lateranensis Ecclesiæ Cardinales, quod constitutum, ut hi 7. Cardinales Episcopi residerent in Ecclesia Lateranensi, tanquam omnium præcipua. Lott. *loc. cit.* à n. 3.) non verò spectantia ad provisionem Cardinalium aliorum per accidens simul obtinentium alios Episcopatus vel Archiepiscopatus. Garc. *p. 5. c. 1. n. 404.* Lott. *loc. cit. n. 11.* Castrop. *cit. p. 21. n. 6.* citans Gonz. *gl. 24. n. 142.* Barb. *alleg. 57. n. 135.* &c. contra Rebuff. apud Lott. qui, quia putavit, hæc regulam concernere & alios Cardinales Episcopos, ait, eandem non esse receptam in Gallia, respectu beneficiorum existentium in illis Diocesis Cardinalium Episcoporum Franciæ. Videtur autem hoc ipsum indicari in ipsa regula, dum dicitur: *spectantia ad illos ratione Episcopatum Cardinalatus*, absque eo, quòd in pluribus reg. ponantur hæc duo absque interjecto comate. Garc. *loc. cit.* ac ita etiam legit Lott. *loc. cit.* ratio verò, cur hi præ aliis Cardinalibus Episcopis, etsi his digniores sint, plus graventur (si tamen gravamen nuncupari debet aut potest hæc beneficiorum reservatio) est bonum Ecclesiæ, ut nimirum vel sic moveat eos Pontifex tanquam magis præcipuos, & quorum Episcopatus non multum distant ab Urbe (sunt namque prædicti Episcopatus Cardinalatus intra 40 ab Urbe lapidem, Lott. *n. 17.*) ad semper assistendum ejus lateri pro bono Ecclesiæ. Castrop. *loc. cit.* Sed neque huic regulæ repugnat regula Canell. subsequens seu 8. in qua indistinctè à reservatione eximuntur beneficia spectantia ad provisionem Cardinalium. Castrop. *loc. cit.* Chok. *hic à n. 10.* nam per hoc, quòd omnes indistinctè Cardinales eximantur à reservatione contenta in ista reg. 8. non sequitur, si qui eorum inclusi sint in aliâ reservatione, eos quoque ab istâ reservatione eximi vi istius reg. 8. certè credendum non est, regulam hæc 7. in continente ita correctam esse per immediatè subsequentem; ad quid etiam expediebat eam poni, si mox corrigenda & tollenda? Castrop. *loc. cit.*

6. Notandum secundò, circa absentiam illam Cardinalium, quòd hi Episcopi Cardinalatus non absint à Curia Rom. dum morantur extra Urbem in suis diocesis non ultra, ut dictum, 40. ab Urbe lapidem distantibus, cum etiam is, qui est in loco Curie vicino intra duas dietas legales, satis dicatur esse in Curia, juxta *c. presentis. de prob. in 6.* districtusque Urbis 40. millibus passuum circumquaque finiatur. Lott. *loc. cit.* à n. 19. adeoque, ut regula hæc intret, necesse est, ut dicti Cardinales non tantum absint ab Urbe, sed à districtu Urbis, & sic ultra duas dietas. Lott. *n. 25.* sed neque, si curia Rom. transferatur, Cardinales, qui eam sequuntur privantur potestate conferendi; non quidem, quia non absint reipsa à suis Ecclesiis & titulis, sed quia lex eos fingit presentes, propterea, quòd sunt in servitio Papæ, *ad audientiam. de cleric. non resid. Lott. loc. cit.* Neque etiam eâ potestate privabuntur, qui tunc in Urbe vel aliqua parte agri Rom. remanserunt; quia nec à Curia abesse censentur, Curia versante alibi, qui in Urbe, ubi sunt proprii tituli Cardinalium, residendo, Curia de facto deserviunt. Lott. *n. 25. & 26.* juxta *c. ad audientiam.* Nec denique abesse à curia censentur, ubicunque demum morentur, dum absint cum licentiâ Papæ, cum habeantur pro presentibus, ut declaravit Paul. 3. apud Lott. *n. 27.* De cæterò in genere, dum alii Cardinales legitima causa absint à curia, et dum absint ob residentiam in sua Diocesi, & Ecclesia Cathedrali juxta decretum Trid. *sess. 23. c. 1.* non reservantur eo-

rum beneficia; quia absentia est legitima & approbata à Concilio. Castrop. *loc. cit.* Quamvis Cardinales obtinentes Episcopatus & Archiepiscopatus alios, & in iis residentes obtinere soleant indultum à Papa, ut in omnibus gratiis, favoribus, privilegiis concessis Cardinalibus re ipsa in Curia presentibus gaudeant, ac si presentes essent. Garc. *loc. cit.* n. 406. Chok. *hic n. 9.*

7. Tertio denique ad finem hujus regulæ apponitur decretum Papæ irritans omnium, quod non solum se extendit ad omnia contenta in hac regula, sed etiam ad omnes alias regulas precedentes; ita ut irritentur omnia contra hanc, & omnes regulas precedentes attentata. Chok. *hic n. 13.* Garc. n. 407. Castrop. *loc. cit.* n. 7. citans Barb. *ubi supra.* n. 138. Gonz. Ricc. &c.

PARAGRAPHVS VII.

De Regula octava, quæ dicitur Regula reservatoria mensium, ac imprimis de prima ejus parte.

Questio 552. An hac regula (cujus materiam uti salebrosum & difficilem, ita toto orbe frequentissimam vocat Chok. in proem. ad hanc reg. n. 1) sit eadem cum illa, quæ olim vocabatur regula de mensibus?

Respondeo, magnam esse inter has regulas differentiam, per illam enim regulam de mensibus (cujus tenorem, prout habetur in regulis Sixti IV, Anno 1471. legere est apud Lott. l. 2. q. 37. n. 1.) nihil amplius inductum est, quam quod in 4. mensibus in ea designatis, nempe Martio, Junio, Septembri, Decembri, Ordinarii de beneficiis, quæ non essent generaliter reservata, vel affecta, liberè possent disponere, non obstantibus expectativis, quarum tunc frequens erat usus (clausula si quidem *perinde ac si expectativa gratia, non emanarent*: id operabatur, ut simpliciter inducta esset remotio obstaculi ex expectativis) adeoque per concessionem istorum 4. mensium non censetur Papa sibi reservare simpliciter octo reliquos menses, sed tantum secundum quid, & in ordine ad expectativas, adeo, ut in quocunque mense vacaret beneficium, si nullus compareret expectans cum processu fulminato, qui beneficium acceptaret, posset Ordinarius liberè conferre beneficium, & consequenter, cessantibus expectativis, omnes menses cedebant dispositioni Ordinarii. Lott. *loc. cit.* n. 4. In regula verò, de qua hic, Papa sibi reservat 8. menses; unde rectè dicitur reservatoria, hoc est, non tantum beneficiorum, quæ vacant istis mensibus, sed etiam ipsorum solidorum mensium. Lott. n. 3. Per quod tamen non negatur, etiam, antequam per Concilium abrogarentur expectativæ, consuevisse Pontifices facere duas regulas distinctas, unam videlicet super 4. mensibus pro Ordinariis contra expectativas, quæ dicebatur reservatoria mensium pro Episcopis; & alteram huic nostræ persimilem super 8. mensibus, quæ ideo nuncupabatur reservatoria 8. mensium. Lott. n. 8. Hac verò regula de 8. prius per pontifices concipiebatur per clausulam: *usque ad cessationem expectativarum*, quo casu cessantibus expectativis, cessa-

bat & ipsa regula cum tota ejus vi reservatoria, deinceps in concepta simpliciter, ut Papa solus in iis provideret de vacantibus. Lott. n. 7. citans Paris. *conf.* 18. n. 3. & per totum l. 4. Et hæc observanda plurimum, ut monet Lott. n. 8. pro interpretatione antiquorum indultorum, de conferendo in mensibus, quæ ordinaria dispositioni cedunt; distinguendo videlicet tempora, quibus diversæ hæc regulæ diversimodè fuerunt & promulgatæ & receptæ.

Questio 553. Quæ origo, & quis processus hujus regulæ?

1. **R**espondeo primò, ejus auctorem dici à Burset. *conf.* 126. n. 101. Alexand. V. Anno 1441. Lott. *cit.* q. 37. n. 2.

2. Secundò, differt autem in pluribus hæc moderna regula ab eadem antiqua, dum in ea multa addita sunt & mutata. Garc. p. 5. c. 1. n. 445. de quibus particulatim vide eundem n. 449. 456. 460. 465. 470. 482.

3. Tertio, olim non solebat edi & poni inter alias regulas Cancell. sed separatim, unde non obstabat, quin interim, nimirum tempore, quo post alias regulas ea edebatur, fieret ab Ordinario provisio in mense per eam reservato. Garc. n. 438. 439.

4. Quarto, ante tempora Sixti V. fiebat ad quinquennium, & eo finito renovabatur, ut videre est in hac regula edita à Pio V. & Gregor. XIII. Garc. n. 446. Sed neque de stylo, finito quinquennio, ex taciturnitate Papæ censetur prorogata ad aliud quinquennium; sed dum non renovabatur, cessabat omnino. Garc. n. 447. & 448. contra Gonz. *adhanc reg. in proem.* §. 4. n. 17. Quin & necessarium fuisse novam acceptationem alternativæ elapso quinquennio illo, asserit *ibid.* Garc. quamvis Rota in *Faventina canonicatus de Anno 1585.* dicat, quod hæc regulæ renovatæ, eo ipso alternativæ acceptatio censetur continuata.

5. Quintò à tempore Sixti V. facta hæc reservatio seu regula usque ad Papæ ejus conditoris beneplacitum, adeoque durabat toto tempore Pontificatus illius, nisi ab eo revocaretur. Garc. n. 446. citans Zerol. Denique unà cum regulis Cancell. aliis, hæc regula hodie dum edi consuevit, pluribus immutatis, ut dictum, aut adjectis, & in eam, prout à Clem. VIII. & Paul. V. editam integro volumine elucidatissimo commentatur Hieron. Gonz. primò Romæ editus 1604. & post illum Chok.

Questio 554. Quæ sint partes hujus regulæ?

1. **R**espondeo: dividi illam in partes principales duas, quarum utraque bifariam subdividitur. In priorè parte primæ partis principalis reservantur beneficia Ecclesiast. omnia, cum, & sine cura secularia, & quorumcunque Ordinum regularia, qualitercunque qualificata, & ubicunque existentia, ad collationem, provisionem, electionem, presentationem, & quamvis aliam dispositionem, quorumcunque Collatorum (nimirum, si ve sint tales ex officio, ut Episcopi, sive ex privilegio, sive ex fundatione, sive ex præscriptione, nisi sit jusp. laicale vel mixtum. Castrop. p. 2. §. 3. n. 8. Garc. p. 5. c. 1. n. 620. Gonz. *gl.* 21. n. 19.) vel collatricum (quæ aliàs non venissent sub nomine Masculino Collatorum, ut probat Castrop. *ibid.*) secularium, & quorumvis Ordinum regularium (non tamen Rom. Ecclesiæ Cardinalium, aut aliorum sub Concordatis inter Sedem Apostolicam &

quof.